

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederiz.

Beritan **GÜNEŞ ALTIN**

Mardin Milletvekili

Türkiye'deki cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine her geçen gün bir yenisi eklenmektedir. Hasta mahpuslar ile koşullu salıverilme hakkı elde etmesine rağmen İdare ve Gözlem Kurullarının türlü öznel gerekçeleriyle tahliyeleri engellenen mahpuslar ise bu hak ihlallerinden en çok etkilenenlerdir.

14.04.2020 tarihinde kabul edilen 7242 sayılı Kanun ile 5275 sayılı İnfaz Yasası'nda yapılan değişiklikler ve 29 Aralık 2021 tarihli Adalet Bakanlığı'nın yayınladığı yönetmelik ile 1 Ocak 2021'den itibaren mahpuslar, İdare ve Gözlem Kurulları tarafından 3 ayda bir "iyi hal" tespitine tabi tutulmaktadır. İdare ve Gözlem Kurulu'na hem "iyi hal tanımı yapma" hem de "tahliye erteleme" gibi çok geniş yetkiler veren bu düzenlemeler neticesinde mezkûr kurul adeta bir tür mahkeme statüsüne getirilmiş ve her cezaevinin kendi hukukunu yaratması sağlanmıştır.

Bu durumu "ceza içerisinde ceza", "paralel yargılama" ve "kişiyi özgürlüğünden mahrum bırakma suçu" kapsamında değerlendirmek mümkündür. Ayrıca bu düzenleme-uygulama, "suçta ve cezada kanunilik ilkesine", "geriye yürümezlik ilkesine", "ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkesine", "infazda temel ilkeye" ve "umut hakkına" aykırılık göstermektedir.

2011 yılında 16 yaşındayken tutuklanan Delil Tekin, 13 yıldan uzun süredir tutukludur. Tekin'in infazı aldığı cezanın dörtte üçlük kısmını tamamlamış olmasına rağmen Şakran Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu'nun 3 ayda bir tekrarlanan kurul toplantılarında almış olduğu kararla disiplin cezaları gerekçe gösterilerek yakılmaktadır.

Delil Tekin'in ve daha birçok mahpusun maruz bırakıldığı bir diğer hak ihlali ise Anayasa Mahkemesi'nin geçen yıl Anayasa'ya, ceza hukukunun temel ilkelerine aykırı olduğu ve "ifadenin muğlak olup keyfilik yaratabildiği" gerekçesiyle iptal ettiği TCK 220. Maddesinden

doğan hukuka aykırılıktır. Bu düzenleme “örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen” kişinin ayrıca “örgüte üye olmak suçundan” da cezalandırılmasına hükmediyordu. Ancak geçtiğimiz aylarda meclisten geçerek yasalaşan 8. Yargı Paketi ile birlikte mezkûr hükmün AYM’nin iptal kararı uyarınca yeniden düzenlenmesi, “örgüt adına suç işlemek” fiilinin daha net bir şekilde tanımlanması beklenirken, aksine ilgili paket ile muğlaklıklar giderilmemiş ufak değişikliklerle hüküm tekrarlanmıştır. Buna rağmen yasa değişikliğine dayanak gösterilen ilgili AYM Pilot Kararı, TMK m. 220 kapsamında yapılan yargılama ve verilen cezaların hukuka aykırı olduğunu tespit etmiştir. Anayasa Mahkemesi üst yargı mercii olup, verdiği kararlar tüm mahkemeler açısından bağlayıcıdır.

AYM’nin ilgili maddeyi iptal etmesinin ardından mezkûr hükümden cezaevinde olan birçok mahpusun yeniden yargılanmasının önü açılmış, avukatlar da var olan/var olası hak ihlallerinin yaşanmaması talebiyle mahkemelerden müvekkillerinin tahliyelerini talep etmiştir. Bu talep karşısında birçok mahkeme, AYM iptalinin hükümlü lehine olduğu kanaatiyle tahliye kararları verirken kimi mahkemeler ise tahliye taleplerini hükümlü aleyhine olduğu gerekçesiyle reddetmektedir.

Delil Tekin’le benzer dosyalardan yargılanan arkadaşları hakkında Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesi hükmün infazını durdurarak tahliye kararı verilirken, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, Tekin’nin infaz durdurma ve tahliye talebini reddetmiştir. Yani aynı bina içerisindeki iki mahkeme, benzer dosyalara dair iki zıt yönlü karar çıkararak mahkemeler arasında tutarlılık olmadığını, keyfi kararlar verilerek hukuki öngörülebilirlik ve güvenilirlik ilkesinin ihlal edildiğini bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Delil Tekin ve daha yüzlerce mahpus, AYM’nin iptal kararının “etrafından dolanma” çabasının ve mahkemeler kararlarında tutarlılık olmamasından dolayı derin hak ihlalleriyle karşılaşmaya devam etmektedirler. Normlar hiyerarşisi bakımından tam bağlayıcı olan Anayasa’ya aykırılık teşkil eden bu haksız uygulamalara son verilmesi, Bakanlığınızın görev ve sorumlulukları arasındadır.

Bu bağlamda;

1. 14.04.2020 tarihli düzenlemeler neticesinde mahpusların maruz bırakıldıkları hak ihlallerinin önlenmesine dönük bir girişiminiz olacak mıdır? İlgili yönetmeliklerin değişikliğine dair bir çalışmanız mevcut mudur?
2. İdare ve Gözlem Kurullarının bir nevi “mahkeme” gibi görev yapmasının hukuki gerekçesi nedir?
3. Delil Tekin’in hukuki gerekçelerden yoksun keyfi sebeplerle mahpusluğunun devam ettirilmesi bakanlığınızın merkezi bir politikasının neticesinde midir?
4. Son bir yıl içerisinde İdare ve Gözlem Kurullarının kararlarıyla tahliyesi engellenen mahpus sayısı kaçtır?
5. AYM’nin mezkûr iptal kararının “etrafından dolanma” yöntemiyle hak ihlallerinin devam ettirilmesinin hukuki gerekçesi nedir?
6. AYM’nin TMK 220. Maddeyi iptal eden Pilot Karar’ında yer verilen hukuka aykırılıklara rağmen, Delil Tekin’in infaz durdurma ve tahliye talebinin reddedilme gerekçesi nedir?
7. Aynı binada bulunan iki mahkemenin benzer dosyalar hakkında zıt yönlü iki karar almasının gerekçesi nedir? Mahkemeler arasında bir tutarlılık olması gerekmekte midir?
8. Delil Tekin ve daha birçok mahpusun yaşadıkları hak ihlallerinin giderilmesine dönük son yapılan yasa değişiklikleri çerçevesinde herhangi bir çalışmanız olacak mıdır?